TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO, SULO SYVÄNEN,
ADOLPH SALMI, ALEX SEVO,

TOVERI
(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.
ANTTI J. PARTAN, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Ilmotushinta 60 senttiä tuuma.
Kihlaus- ja vihkimäilmotukset $1.50 kerta, $3.00 kolme kertaa tavallista kokoa ja suuremmat ilmotukset tilan mukaan.
Synty.nä- ja nimenmuutosilmotukset $1.00 kerta, $2.00 kolme kertaa, tavallista kokoa.
Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ilman värssyä ja 50 senttiä lisämaksua jokaiselta värssyltä ja kiitoslauseelta.
Halutaan tiedot, korkeintaan 30 sanaa, 50 senttiä kerta, kolme kertaa $1.00.
Naima- ja avioeroilmotukset, korkeintaan 75 sanaa, $2.00 kerta, kolme kertaa $5.00. Suuremmista yhteisilmotuksista tilan mukaan.
Kiitoslauseista tilan mukaan 60 senttiä tuumalta.
Paikkakunta-uutisilmotukset 60 senttiä tuuma.

Advertising rates, 60 cents per inch. Special discount is allowed for large and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$5.50 6 kuukautta..$3.00
3 kuukautta.... $1.60 1 kuukausi.... .60
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$8.00 6 kuukautta..$4.25

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$5.50 Six months.....$3.00
Three months..$1.60 One month..... .60
Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Hätäänjoutuneita auttamaan

Tuhannet lukijamme ovat varmaan tietoisia siitä kamalasta onnettomuudesta, joka kohtasi suurta joukkoa Minnesotan suomalaisia siellä viime viikon lopulla ja tämän viikon alussa raivonneen metsäpalon takia.

Vielä emme ole saaneet asiantuntijain lausuntoja siitä, miten suunnaton häviö oikeastaan oli, mutta uutisethan ovat kertoneet, että toistakymmentä kaupunkia on tuhkana ja tuhatkunta ihmistä menettänyt henkensä ja varmaan satoja loukkaantunut mikä lievemmin mikä vakavammin. Onpa tapauksia, jossa kokonaiset perheet ovat tuhoutuneet ja taas toisia, joista on saanut surmansa joko yksi tai useampia jäseniä, mistä lapsia, mistä vanhempia ihmisiä.

Omaisuuden häviö on kai arvaamattoman suuri ja sitäkin raskaampi, kun suurin osa vauriota kärsineistä on pienomistajia, korven raatajia, jotka ovat vuosien työllä ja vaivalla saaneet katon päänsä päälle. Ne ovat nyt vailla vaatteita ja ravintoa.

Pikainen apua on paras apu ja siksi me kehotamme, että osastot kaikkialla panevat viipymättä toimeen keräyksen, jolla hankitaan vaatteita, kenkiä ja rahaa ja lähetetään se viipymättä — aina sikäli kuin kerääntyy säkillinen vaatteita ja jonkunkaan verran rahaa — Työmieheen, josta se jaetaan apua tarvitseville.

Nyt kun ei saa useallakaan paikkakunnalla täällä rannikolla pitää kokouksia, niin kehotamme osastojen johtokuntia ottamaan vaivakseen ilmottaa, mihin saa kullakin paikkakunnalla kerätä tavaraa ja rahaa, ja huolehtiakseen niiden lähetyksestä.

Osottakaa lähetykset osotteelle:

TYÖMIES, RELIEF COMMITTEE, 603 TOWER AVE., SUPERIOR, WIS.

Piirikomiteako valtaa vailla

Eilisessä lehdessä julaistussa Binghamin, Utah, kansankirjeessä, jossa mainittiin osaston suhtautumisesta piirissämme nykyisin ratkastavana olevaan yleisäänestykseen, koskeva piiripuhujain palkan järjestysvallan luovuttamista piirikomitealle, annetaan ymmärtää, että piirikomitealla olisi halu maksaa piirin puhujille kohtuuttomia palkkoja. Kirjeen lopussa olevaa lausetta ei voi käsittää muuksi kuin mielenosotukseksi piirikomiteal'e.

Sanottakoon kerta kaikkiaan suoraan, että piirikomitea ei tässä asiassa halua minkäänlaista valtaa. Kysymys on yksinkertaisesti — kuten piirisihteerin selityksissä on mainittu — siitä, halutaanko länsipiirissä pitää organiseeraaja tai eikö sitä haluta. Jos se halutaan, niin se on otettava niillä ehdoilla millä se saadaan, tai muuten on o'tava ilman. Ja nyt on asia sillä tavalla, että viiden dollarin päiväpalkalla, jonka piirin säännöt myöntävät, ei sitä saada. Kerrassaan harkitsematonta on selittää, et tä piirikomitea haluaa valtaa "voidakseen maksaa piirin luennoitsijalle mitä se haluaa." Jos se riippuisi piirikomitean "halu'ista", niin tuskinpa luennoitsijat saisivat ollenkaan palkkaa, mutta kun niidenkin pitää työstään elää, niin on niille maksettava elinkustannuksia vastaava palkka. Ja lännellä ei nykyisin kiertävä henkilö tule toimeen viiden dollarin päiväpalkalla, varsinkaan sellainen, jonka on vielä elätettävä perheensä.

Tämä huomautus vain siltä varalta, että jos muissakin osastoissa on sellaista mielipidettä, että tässä piirikomitea vain rikeeraa, niin paras on poistaa koko piirikomitea. Yhtähyvin voidaan kysymys muuttaa kuuluvaksi niin, että äänestetään siitä, pidetäänkö länsipiirissä nykyisen kalliin ajan aikana luennoitsijaa tai eikö pidetä? Siitäkin on osastoilla valta päättää, ja jos tämä esitys — palkkajärjestelyn jättämisestä piirikomitealle — äänestetään alas, niin yksinkertaisesti on silloin päätetty, että luennoitsijaa ei joko haluta pitää tai ei katsota voitavan pitää, sillä viiden dollarin päiväpalkalla ei ole sellaisia hakijoita, joita toimeen kannattaisi valita, eikä nähtävästi tulekaan.

Lännellä maksetaan nykyisin melkein kaikenlaisille ammattilaisille lähimain seitsemän dollaria päivältä, joten kiertävä luennoitsija on pakotettu vaatimaan melkein saman, sillä elinkustannukset ovat jo aikoja sitten kiskotut sitä vastaavaksi, ainakin täällä rannikolla, jos vuoristovaltioissa lienevätkin tuntuvasti halvemmat.

Kun tämä äänestys on saanut tämän tavallaan odottamattoman käänteen ja persoonallisen sävyn, niin olisi toivottava, että jokainen piirimme jäsen ottaisi vaivakseen äänestää siten kuin itse ajattelee, käsittäen kysymyksen sellaisena kuin se on, eikä minään piirikomitean vallantavotteluna. Jos se päätetään pienellä äänimäärällä puoleen tai toiseen, niin on piirikomitean asema paljoa vaikeampi kuin jos siihen kaikki ottavat osaa. Silloin se tietää mikä enemmistön tahto tässä kysymyksessä on ja se noudattaa sitä myöskin tinkimättä.

— Sosialistipuolueen ohjelma on vallankumouksellisen uudelleenjärjestämistoimen piirustus. Se on kykenevien ja teknillisesti harjaantuneitten henkilöitten ajatuksen tulos. Se on ohjelma niiden suun tukkimiseksi, jota huutavat että meillä ei ole mitään rakentavaa tarjottavana. Ja samalla on se ohjelma, joka selvästi ja kieltämättömästi osottaa taloudellisten etujen suhteet, joka muodostaa perusteen luokkataistelulle politiikassa. — Max Eastman.

— Kaikki ihmiskunnan pääasiallisimmat laitokset syntyivät villeyskautena, kehittyivät edelleen raakalaiskautena ja kypsyvät sivistyskautena. — Lewis H. Morgan.

MAILMANKATSOMUKSIA

KOTILIESI.

Kukapa ei olisi lukenut porvarillisten runoilijain, kaunokirjailijain ja porvarillisten taloustieteilijäin ylistyksiä kotilieden suloudesta, Ja ihailtavahan se onkin sellainen koti, miksi sen porvarit kuvittelevat ja mitä varakkailla porvareilla on käytännössä.

Suurkaupungin laidassa missä on kaunis maisema on palatsimainen asuinhuone, jossa on kaikki uudenaikaiset mukavuudet, monta palvelijaa kaikkea on kotona yllinkyllin, ja jos ei huvita kotona olla, lähtee ajelulle ja matkustaa kaupungista kaupunkiin; kun matkoilla väsyy hotellielämään, ja palaa jälleen kotilieden ääreen, niin elämä tuntuu suloiselta. Tuollainen koti on tavottelemisen ja ylistyksen arvoinen. Voipa vielä ihailla pikkuporvarinkin kotia Mies käy joko omassa tahi palkkatyössä ja jos hänen ansionsa on riittävä, niin hankkii hän oman talon, jossa vaimo hoitaa kodin; mukavahan miehen on silloin tulla iltasella työstä lämpimän kotipöydän ääreen.

Toista on kotielämä työläisillä nykyään ja yhä kireämmälle olt kehittyvät, ettei ole puhettakaan työläisen kodista. Suurin osa työläisistä ansaitsee niin pientä palkkaa, ettei ole puhettakaan oman talon saamisesta; jos menee naimisiin, on vuokrattava vuokrakasarmi, jossa ei suinkaan voi olla mitään mukavuuksia. Se elämä on hyvin kituista mitä miehen ansiolla voi saada, niin ollen on pakko naisen lähteä ansiotyöhön; kun kumpanenkin on päivän työssä, on koti kylmänkalsea kun pariskunta sinne tulee. Sellaisen kodin tarjoaa kapitalistinen yhteiskunta työläisille.

Jos totta on se mitä porvarit sanovat että perhe-elämä on yhteiskunnan ja valtion ja siveellisyyden peruste, niin tottatosiaan porvarillisella yhteiskunnalta ja valtiolta maaperä luisuu hurjaa vauhtia pois Nyt me näemme joka aamu lisääntyvällä luvulla suurissa parvissa naimisissakin olevien naisten menevän samoihin töihin kuin miestenkin.

Tuo porvarillinen koti, jossa nainen on kytketty neljän seinän sisälle, miehen kotiorjaksi, on sirpaleina. Elämme porvarillisen yhteiskunnan rappeutumisaikakautta ja sen mukana vanhoilla perusteilla olevat sukupuolisuhteet särkyvät, josta johtuu se siveellinen alennus missä elämme.

Sosialistinen yhteiskunta luo uudet perusteet sukupuolisuhteisiin ja autaa kaiken muunkin inhimillisen elämän ihanteellisemmille perusteille kuin mitä ne nykyään ovat.

ENTÄS JOS KANSA HERÄISI?

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Oct. 19, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Häikäilemättömässä ääntenkalastustouhussaan levittävät republikaaniset politikoitsijat nykyisin seuraavaa lausuntoa, jossa demokraatipuolueen onnistuminen asetetaan kokonaan republikaanisten edustajien kannatuksen ansioksi:

"Washington, lokak. 17 p. — Vaikuttaakseen äänestäjiin marraskuun vaaleissa, ovat demokraatit lähettäneet liikkeelle kaksi väärää tunnuslausetta: 'Äänestäkää demokraati puoluetta ja tukekaa presidenttiä' ja 'Voittakaa Wilsonin kanssa', saaden jälkimäinen laajemman menekin kuin edellinen.

"Kumpikin näistä vaalitaisteluhuudoista on väärä, samoin kuin oli huuto: 'Hän piti meidät poissa sodasta', jolla viime vaalien aikana ajettiin osa äänestäjistä ansaan. Vertojaanlöytämättömällä häikäilemättömyydellä koettavat demokraatit kerrata edellisten vaalien aikaiset menettelytapansa. Kansa on kuiten kin nyt tietoinen tästä petollisuudesta, eikä anna pettää itseään näillä valheellisilla tunnuslauseilla.

"Näillä uusilla petollisilla taistelu huudoilla tahtovat demokraatit se littää, että kukaan ei voi olla isän maallinen, äänestämättä demokraati puolueen kongressimiesehdokkaita marraskuun vaaleissa. Sellaisella poliittisella manööverillä ei kuitenkaan kansaa nyt petetä, sillä se tietää jo että ei se ollut demokraatien vaan republikaanien kannatus, jonka avulla asevelvollisuuspakko saatiin läpi semään, sota Saksaa vastaan juliste tuksi ja muut suuret sotatoimenpiteet hyväksytyksi. Demokraatien johtajat senaatissa ja edustajahuoneessa pettivät presidentin sotalakiesityksissä.

"Jokainen tietää että presidentin toimenpiteitä sodan johtamisessa ovat hänen puolueensa pääjohtajat kongressissa suuresti jarruttaneet. Suurin vastustus on tullut juuri hänen oman puolueensa keskuudesta.

"Ylähuoneen demokraatien johtaja Champ Clark jätti korkean paikansa, taistellakseen asevelvollisuuslakia vastaan ja demokraatien johtaja Kitchin oli niinikään asevelvollisuuspakon ankara vastustaja, samoin kuin sotavaliokunnan puheenjohtaja edusmies Dent. Ja tätä luetteloa voitaisiin jatkaa vielä pitemmälleki.n.

"Jos demokraatit ollenkaan välittäisivät tosiseikoista, niin tulisi heidän vaalitaisteluhuutonaan olla: 'Äänestäkää republikaaneja kongressiin jos haluatte että presidentti saa kannatusta sotatoimenpiteilleen'."

*

Mutta entäs jos kansa heräisi näkemään koko tämän pelin ja äänestäisi alas niin demokraatit kuin republikaanitkin ja valitsisi omia edustajiaan, sosialistipuolueen ehdokkaita. Se saattaisi kummankin vanhan puolueen ehdokkaat varmuuteen siitä, että he ovat pelanneet peliään jo liian avoimesti.

SODAN VAIKUTUS SYNTYVÄISYYTEEN ENGLANNISSA.

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Oct. 19, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Syntyneisyystilastot osottavat Englannissa ja Walesissa syntyneen v. 1913 881,890 lasta. Vuonna 1915 aleni syntyväisyys 814,841:een, vuonna 1916 785,520:een ja vuonna 1917 668,346:een, ollen se alhaisin syntyneiden määrä sitten vuoden 1858. Jos syntyväisyys olisi pysynyt samana kuin se oli vuonna 1913, olisi syntyneiden kokonaismäärä vuoden 1918 lopulla ollut 3,500,000, sitävastoin että se nyt mahdollisesti nousee ai noastaan 2,850,000:een. Sota on yksistään syntyväisyyden alenemisen kautta vienyt sotaakäyviltä mailta noin 12,500,000 ihmishenkeä. Jokainen päivä minkä sota jatkuu, vie Suurbritannialta, Ranskalta, Italialta ja keskivalloilta 7000 ihmishenkeä.

Ja se on vain osa sodan hirvittävästä hinnasta!

SIPERIAN LUONNONRIKKAUDET

Suurella joukolla työläisiä on edelleenkin sellainen käsitys, että Siperia on ainoastaan hirvittävän kylmä asumaton maa, jossa ihminen elää vain tavattomilla ponnistuksilla. Sellainen käsite ei kuitenkaan ole oikea, sillä Siperiassa on muutakin kuin ikuista jäätä ja rämeikköjä. Siellä on viljavia maita, joilla menestyy karjanhoito ja maanviljelys aivan yhtä hyvin kuin missä muualla tahansa. Ja Siperian mineraalirikkaudet ovat kerrassaan satumaiset vaikka niiden tutkiminen on vasta alussa.

Lukemattomat turkiskaupitsijat ovat upporikkaita Siperian turkiksien välityksestä.

Kaikki kaivostoimien tuntijat ovat sitä mieltä, että Siperian kaivosteollisuus voidaan kunnollisten menetelytapojen avulla kehittää parhaimmaksi mailmassa. Muuan Siperian kultatuotannon tuntija antoi äskettäin lausunnon, että Siperiassa tuotettiin vuoden ajalla enemmän kuin 30,000,000 dollarin arvosta kultaa.

Vuonna 1912, jolloin mailman kultatuotannon arvo oli 97 miljoonaa puntaa, olisi Siperiasta saatu kolmasosa siitä, jos sikäläistä kaivosteollisuutta olisi kunnollisesti johdettu, sanoo sama asiantuntija. Tsaari Nikolai ja hänen edeltäjänsä saivat suunnattomia rikkauksia Siperian kultakaivannoista ja olisivat saaneet vielä paljoa suurempia, jos niitä olisi kunnollisesti kehitetty.

Siperian luonnonrikkaudet ovat niin suunnattomat, että se kansakunta, jonka omaisuudeksi ne jäävät, on lyhyessä ajassa mailman rikkain. Siperia on mailman ääretön aarreaitta. Mutta Venäjän ja muiden maiden kansainväliset suhteet ovat sangen sekavat.

UIVAN SAAREN

kertovat eräät syvän veden kalasta jat löytäneensä äskettäin Golf-virrassa Palm Beachin edustalla, Floridan rannikolla. Saari oli noin kaksikymentä viisi jalkaa läpimitaten, muodostunut yhteenkutoutuneiden merikasvien ja juurien päälle kokoontuneesta savesta ja mudasta. Saarella kasvoi lukuisia puita ja risophora kasvin taimia. Kalastajat kertovat käyneensä saarella ja nähneensä siellä tuhansia pikkukaloja, joita meri linnut ahmien söivät.

"Te haluatte työnjohtajan toimen tehtaassamme? Mitä tointa olette ennen harjottanut?"

"Ensin olin vanginvartijana ja sitten koirien kesyttäjänä."

"Te kelpaatte ja saatte toimen." — The Life.

Järjestömme asioita

S. S. Osastoille länsipiirissä

Miksi länsi on suomalaisten kesken jälessä keski- ja itäpiiristä sosialistisessa järjestäytymisessä? Mikä on syynä länipiirin osastojen vähäiseen jäsenmäärään? Miksi länsipiirin lehti Toveri vieläkin toimitetaan rottien luolassa sen sijaan kuin Työmies ja Raivaaja omaavat komeat kotinsa vankalla taloudellisella perustallansa?

Vieläkin useampia tämänlaisia kysymyksiä kuulee kyvykkäimpienkin puoluetovereiden tekevän toisilleen tavatessaan toisensa. Ja sama kysymysten sarja se tuntuu tulevan eteen niillekin jotka tänne lännelle muualtakin saapuavat.

Länteläiset itse kumminkin rientävät vieraalle kysyjälle selvittämään syitä, jotka jo tuota selvitystä tehtäessä tuntuvat tekaistulta itsepuolustukselta, eikä miltään asialliselta perustelulta. Vieras sen sijaan vähän aikaa oloihin tutustuttuansa huomaa heti, että kaikki muut syyt siihen ovat pieniä tekijöitä pääsyyn: **velton valistustyön tekemisen rinnalla.** Väitteet teollisuus- y. m. paikallisten olojen erilaisuudesta ovat pieniä, joskin huomioonotettavia seikkoja edellämainittuun velttouteemme verraten. Mitkään paikalliset seikat eivät oikeuta osastojamme jättäytymään vaille kaiken valistustyön tekoa. Semmoisia osastoja on kumminkin piirissämme suuri enemmistö, joiden toimintaohjelmaan ei näy kuuluvan valistustyön tekeminen ollenkaan koetetaan vain ponnistella yksinomaan rahatilan hyväksi, ottamatta ollenkaan huomioon, että sitä runsaammat ovat rahalliset tulommekin, kuta voimakkaampi on valistustyömme teko.

Ainoastaan kolmella osastolla koko piirissämme on toiminnassa nuo välttämättömimmät valistustyön välineet: **puhujaseurat.** Agitatsionitoimikuntia tuskin lienee muilla kuin Astorian ja Portlandin osastoilla. Ei ainakaan niiden toiminnasta ole piirin virastoon mitään mainittu. Kirjallisuuskomiteatkin näyttävät olevan ympäri piiriämme kovin leväperäisen perustuksen pohjalla.

Puhujaseuroista puhuessani viittaan vain torstain Toverin toimitussivulla olevaan kirjotukseen: "Puhujavoimia kasvattamaan", kehotuksella että se kirjotus otettaisiin tarkoin huomioon ja toimittaisiin niin että siinä lausutut ajatukset tulisivat todellakin toteutetuiksi. Puhujaseuroilla osastoissamme, vaikkapa vähälukuisellakin osanotolla, on ensimäinen tehtävä.

Agitatsionityön tärkeys.

Lähtiessämme sitten katselemaan agitatsionikomiteain tehtävää, on ymmärrettävä jo alussa että tämä toimintamuoto se on-

---

Mietelmiä Suomen itsenäisyydestä.

Me suursuomalaiset.

Kenenkäpä suomalaisen rintaa ei nostaisi aatos vapaasta itsenäisestä Suomesta, joka rajoihinsa sulkisi kaikki seudut, missä kaukaisintakaan suomalaisrotua olevia heimoja asustaa, aina Riikaa ja Pietaria myöten Äänisjärveen, Vienanlahteen ja Jäämereen asti! Olemmehan me suomalaiset mailman etevintä, lahjakkainta, vankinta, urhoollisinta ja joka suhteessa ensimäistä kansaa. Mistäkö syystä me mailman ensimäisiä olemme? Tietysti siitä syystä, että sinä tämän lukija, ja minä tämän kirjottaja olemme molemmat suomalaisia. Mitään muuta syytä siihen ei tarvita. Eikä sen parempia syitä ole muillakaan kansoilla, jotka itseänsä pitävät kaikkia muita kansallisuuksia etevämpinä.

Se niinsanottu "kansallistunto" ei muuta ole kuin vähän miedonnettua itserakkautta. Sen lähtökohtana on oma verraton m i n ä joka epäilemättä on paras mies maanpäällä. Varhaisemmassa nuoruudessa ei sen vertaisia ollut ulompana kuin omassa kylässä. Ainoastaan oma kylä oli todenteolla isänmaata niinä aikoina. Naapurikylän pojat olivat jo vihollismuukalaisia, joita vastaan täytyi lauantai- ja pyhäillat tapella jollakin sopivalla paikalla kylien keskivälillä.

Siitä se isänmaa-käsite vähitellen laajeni, niin että siihen sisältyi sen puolinen pitäjään "kulma" ja vihdoin koko oma pitäjäs. Ulkopitäjäläiset vain olivat joka näkemässä lyötäviä muukalaisia. Kehittyipä se "isänmaa" vielä siitäänkin: laajentui koko maakunnan — Hämeen, Savon, Karjalan tai Pohjanmaan — suuruiseksi. Useimmille tämä näyttää jääneen viimeiseksi kehitysasteeksi; nykyisen "Valkosen Suomen" lahtarilehdistä päättäen ovat ainakin pohjalaiset kaikki juuri sillä kehitysasteella.

Ainoastaan valistuneimmille ja edistyneimmille aikaa myöten selkenee isänmaaksi koko se taloudellinen ja valtiollinen, kielellinen, kansallinen ja sivistyksellinen kokonaisuus, jota näihin saakka on Suomeksi nimitetty. Ja nyt-Suomen johtavat "valkoiset" nerot puuhaavat siitä itsenäistä, laajennettua Suur-Suomea.

Huono kauppa, taloudelliselta kannalta.

Suomen köyhyys ei ole ainoastaan laulun aihe, vaan katkera todellisuus. Useimmat tässä maassa olevat työväenluokan jäsenet muistavat elävästi ne kurjat olot, joiden takia he muuttivat isänmaata. Niin paljon parantamisen varaa kuin onkin työväen elintasossa täällä Amerikassa, täytyy melkein jokaisen sentään tunnustaa, että on se toki toista kuin mitä se ennen Suomessa oli. Ja kuinka onnettoman viheliäinen se lieneekään siellä nykyisin?

Ahtaasta, perin ahtaasta otettiin ne verot, joita sikäläisen virkamieslauman ylläpidoksi tarvittiin. Monen köyhän torpparin ainoa lehmä niistä vuosittain myytiin. Joka sitä joutui likeltä näkemään, tietää että Suomen virkakoneisto ja sivistyslaitokset jo ennen tätä täydellisen itsenäisyyden puuhaa muodostivat päällysrakennuksen, jota maan taloudellinen tilanne töintuskin jaksoi kannattaa.

Itsenäisyys edellyttää kaikkien entisten menojen lisäksi kuninkaan ja hänen hovinsa kustannuksia. Eikä tasavaltainen hallitusmuoto rahallisesti ehkä tulisi paljoakaan halvemmaksi. Itse se itsenäisyys vaatii niin kallista hallituskoneistoa.

Siihen tulee lisäksi edustus ulkomailla. Vaikka diplomaatisten lähetystöjen tehtäviin yhdistettäisiinkin konsulien ja kauppa-asiamiesten sivutoimet, niinkuin aikomus näkyy olevan, ei tuo ulkomaaedustus kuitenkaan likimainkaan tule itsekannattavalle pohjalle, vaan tulee se vuosittain nielemään monta monituista miljoonaa markkaa. Sillä mailmassa on paljon maita, joissa itsenäisen vallan täytyy pitää edustajaa, ja ne jotka tällaisissa toimissa pystyvät jotakin aikaansaamaan, ovat komeasti eläviä, kallispalkkaisia herrasmiehiä Suomen raha on niin pientä, sitäpaitsi, ulkona mailmalla.

Mutta kaikki nämä menot, niin suuria kuin ne itsessään ja Suomen varoihin nähden ovatkin, ovat kuitenkin pieniä niihin äärettömiin summiin verraten, mitä itsenäinen s o t a l a i t o s niilee. Suomen oli mukava kellettellä Venäjän turvissa, sen diplomaattisen edustuksen ja puolustuslaitoksen varassa. Sellainen asema ei tosin ollut kansallisylpeyttämme mairitteleva, mutta se oli varsin edullinen. Ja Venäjän oli siihen pakko tyytyä sillä sen oma turvallisuus vaati pitämään huolta Suomen puolustamisesta.

Oma sotalaitos on sellaiselle pienelle ja köyhälle maalle kuin Suomelle suoranainen mahdottomuus selvin päin ajatella. Se on aivan toista kuin ne asevelvollisuuspataljoonat, joita Suomel'a ennen oli. Nyt tarvitaan omat asetehtaat, nykyaikainen tykistö, lentokoneet, kaikki. Niin pitkä ja monimutkainen rannikko kuin Suomella on, vaatii suojakseen suuremmoisen laivaston kalliine telakoineen ja asemapaikkoineen. Ajanmukaiset sotalaivat ovat kymmenien miljoonien kapineita sielläkin missä hinnat lasketaan dollareissa, ja vanhettuvat muutamissa vuosissa, josta syystä sotalaivaston ylläpito kysyy ylivoimaisia ponnistuksia mailman rikkaimmiltakin ja mahtavimmilta valloilta.

Olisi turhaa kuitenkin.

Kaiken tämän lisäksi pitäisi linnottaa ei ainoastaan tärkeimmät paikat rannikolla, vaan koko maaraja, Riian lahtea, Väinäjokea, Peipusjärveä, Laatokan etelärannikkoa, Äänisjärveä, Vienanlahtea, Kuolan erämaita ja Ruijan rantoja myöten. Sellaisten rajojen turvaaminen sekä maan että meren puolelta vaatisi vähintään sata kertaa niin lukuisan väestön kuin mitä Suomessa nyt on.

Nykyinen Europan sota on osottanut, että väkiluvultaan ja varallisuudeltaan noin kymmentä Suomea vastaavat "itsenäiset" valtiot kaikkine armeijoineen laivastoineen, linnotuksineen kaikkine apuneuvoineen, viljoineen, raaka-aineineen, tehtaineen sanal'a sanoen kaikkine, vihoviimeisinekin varoineen ovat joutuneet palvelemaan voimakkaampien sotaakäyvien valtojen tarkotusperiä. Eikä pienintäkään edellytystä ole, minkätähden Suomi ei samaten — ja vielä paljoa suuremmasta syystä — noine kaikkine sotalaitos-hökötyksineen joutuisi mahtavampien naapurien sa leikkikaluksi.

Sosialistien suunnittelema Suomen itsenäisyys kaikissa muissa suhteissa, paitsi mitä ulkopolitiikkaan ja sotalaitokseen tulee siis oli Suomen oloissa ainoa mahdollinen ja järjellinen. Lahtarien "täydellisen itsenäisyyden" hanke on suorastaan mielettömyyttä — taikka sitte tahallista jonkun tietyn suurvallan käsiin pelaamista.

Valtiollisella itsenäisyydellä, niinkuin kaikella muullakin tässä mailmassa, täytyy olla tukeva taloudellinen perustus. Suomella sitä ei ole, sillä köyhyys ja kaiken puutos ei taloudelliseksi pohjaksi kelpaa. Maa ei tuota elintarpeita edes nykyisen harvalukuisen väestönsä kunnolliseksi ylläpidoksi. Raaka-aineita ei ole juuri minkäänlaisen teollisuuden tarpeiksi. Pääomia mitä maassa on, tuskin voi nykyaikaisessa mielessä sillä nimellä mainita — siksi vaatimattomia ne ovat, ja nekin mitä on ovat enimmäkseen ulkomaalaista alkuperää ja yhä edelleen ulkomailta käsin hallittavia.

Venäläinen kapitalismi olisi luultavasti Suomelle ollut vähimmän vaarallinen. Se ei vielä ollut ylivoimaisen mahtava, oli vasta kehityksensä alussa ja tarvitsi edistyäkseen niitä luonnorvetuisuuksia mitä Suomella Venäjän suhteen oli: käyttövoimaa jota Venäjän teollisuudelta puuttuu, mutta jota Suomen koskissa on jonkun verran (ei niinsuunnattomasti kuin yleensä luullaan ja kehutaan), kulkuneuvoja ja merenrannikkoa. Venäjän raaka-aineitten varassa Suomesta mahdollisesti olisi voinut kehittyä jommoinenkin teollisuusmaa Ja laaja Venäjä kaikkine aasialaisine alusmaineen olisi ollut mainio markkina-a'ue Suomen teollisuuden tuotteille. Siltä kannalta katsoen — ja sehän s'kieltämättä kansallistaloudellisel'a kannalla on kaikkein tärkein näkökohta — oli Venäjä Suomen luonnollinen liittolainen.

Joutuu ala-arvoisempaan asemaan

Skandinaavialainen taikka saksalainen teollisuus ei tarvitse Suomen vesivoimia eikä kulkuneuvoja oman kehittymisensä vuoksi. Niillä on sekä käyttövoimaa että liikevälineitä ja merenrannikkoa yltäkyllin itsellään Eivätkä ne maat tarjoa markkina-aluetta Suomen teollisuus- enempää kuin muillekaan tuotteille. Ainoa mihin ne Suomea tarvitsevat, on riistoalueekseen. Voivat Suomessa saada vielä verraten halpaa työvoimaa riistääkseen ja joitakin raaka-aineita, kuten metsäntuotteita, joista niillä omassa maassa jo alkaa olla puutos.

Suomalaisen asema Venäjän yhteydessä — vaikkapa diplomaattisesti ja sotilaallisesti epäitsenäisenä alusmaana pysyen — olisi ollut valistuneemman, kyvykkäämmän toverin asema jälellejääneiden kehittymättömämpien toverien etunenässä. Olisi ollut todella suurenmoinen historiallinen tehtävä olla etujoukkona Venäjän monilukuisille miljoonille. Siinä olisi ol'ut jotakin samanlaista, vieläpä edullisempaa kuin mitä skotlantilaisilla on brittiläisten keskuudessa. Skotlanti on Englannin aseilla vallottama alusmaa, jolle nyt vasta ollaan aikeissa myöntää sisäistä itsehallintoa. Mutta 'englantilaisten taulapäitten" rinnal'a skottilainen aina on etukynnessä. Brittiläisen mailmanvallan tärkeimmissä asemissa ovat pitkin aikaa olleet skottilaiset yhtä usein, ellei useammin kuin varsinaiset englantilaiset.

Saksalaisten ja skandinaavialaisten rinnalla suomalainen sitävastoin jää auttamattomasti takapajulle sekä valistuksessa että kaikessa muussa mikä valistuksesta johtuu. Sama alemman rodun hylj eksitty asema joka käänteessä, jossa Ruotsin vallan aikana olimme.

Suomen rajojen laajentaminen on kyllä itserakkauttamme kutkutteleva haave, mutta käytännöllisesti kaikkea järkeä vastaan sotiva. Viron pääväestö on tosin suomensukuista, mutta maantieteellisen asemansa ja historiallisen kehityksensä puolesta niin loitolla Suomesta, että näiden maiden yhteenliittäminen tuntuu sangen vaikealta, melkeinpä mahdottomalta Inkerinmaalla on ainoastaan kourallinen suomalaisia venäläisten joukossa; heidän koko elantonsa perustuu Pietarin suurkaupungin erilaisten tarpeitten tyydyttämiseen. Ainaisessa yhteydessään venäläisten kanssa heistä on kehittynyt ehkä pahempia 'ryssiä" kuin aito